

Bestyrelsens mundtlige beretning 2018 - LS

"At være menneske er ikke noget der skal overstås". Sådan skriver Jens Skou Olesen i den artikel han har bidraget med til dette års årsskrift... "At være menneske er ikke noget der skal overstås..."

Og han fortsætter "en **Menneskeskole** kan derfor heller ikke være noget, der skal overstås".

"En menneskeskole er ikke noget der skal overstås. En menneskeskole er det fælles tredje, som strømmer frem, når vi ser efter, ser ind, ser sammen. Og her rækker et snæversyn på saglighed, faglighed og nytte ikke. Livet er nemlig ingen af de tre! Livet er bedst, når det er levende, og det er der faktisk megen både saglighed, faglighed og nytte i. Men det er ikke drevet af saglighed, faglighed og nytte. Sagligheden, fagligheden og nytten følger med af sig selv, når vi sammen lever et levende liv."

Og når vi *sammen* laver skole baseret på forpligtende fællesskaber, kunne man tilføje... lilleskole...

Jens Skou Olesen holdt oplæg for os på vores lederinternat i februar og det var spændende, ligesom det er dejligt at blive mindet om, at livet og samlivet har værdi i sig selv - i hans lille artikel i Årsskriftet.

Et andet godt ord vi har mødt i år er ordet **FUSK**. Og vi har hørt om de muligheder, der kan ligge i fusk. Lene Tanggaard var blandt andet sammen med os på ledertræffet i september og på Københavnerlilleskolernes inspirationsdag i oktober; her fortalte hun historien om mødet med drengene på Erhvervsskolen på elektrolinjen, der efter arbejdstid gik ned på værkstedet og rodede med noget fx en gammel computerskærm. Det havde ikke noget med deres uddannelse at gøre, og de kaldte det selv, at de fuskede, når de puslede med tingene efter skoletid nede på værkstedet, og prøvede at få det gamle skidt til at virke - at bygge sin egen forstærker, var jo ikke for at lære noget - det var ren og skær interesse.

Lene Tangaard var blevet fascineret og overrasket over, hvor meget tid elever og lærlinge brugte på at fuske med deres egne projekter og idéer, og hvor meget de lærte af det, og hvor kreative de var, når de eksperimenterede med deres fag og de materialer, de havde i nærheden. De kaldte det at fuske!

Fusk var den lille sprække hvor idéerne - med lidt hjælp - kunne finde vej og tage form, og måske blive til noget. Og det var netop det Lene Tangaard inspirerede os til at få øje på, da hun fortalte historien, og fortalte om

kreativitet, fejl og sprækker og skøre ideer – og om at skabe livet mens det leves!

Lene Tanggaard skriver i sin artikel i Årsskriftet, at lilleskolerne er noget særligt...det er jo altid dejligt at høre...men hun skriver også, at vores skoler på en måde er en sprække i en tid, hvor nysgerrighed, nærvær og tillid synes at være udfordret. Vi tager dans, dramatik, rytmik og de æstetiske fag alvorligt og tør lade børnene skrive deres egne bøger. Vi vælger en levende og demokratisk skoleform. Og hun mener, at vi ved at give alle skolens aktører mulighed for at gribe ind i livet, at forme og skabe og sætte sit aftryk, på mange måde er en art opskrift på kreativitet...

At vedligeholde den tradition vi har, at forny den ved at lede de steder, hvor lyset ikke nødvendigvis kastes, må være opgaven for lilleskolerne i tiden der kommer, skriver Lene Tanggaard.

I en tid - hvor skolen i højere og højere grad målrettes det fremtidige arbejdsmarked, er den store udfordring så - ude på skolerne - hvordan vi skaber kontinuerligt rum for og tid til, at se efter, se ind, se sammen og give alle skolens aktører mulighed for at gribe ind i, være med til at forme og skabe og sætte sit aftryk på skolelivet - og dermed også på selve på livet.

Hvordan svarer vi som lilleskoler på det børne- og læringssyn, der dominerer dagens uddannelseslandskab, hvor færdigheder, læringsmålstyret undervisning, test og dokumentation, fremdrift og forudsigelighed præger og presser skolen og dens aktører.

Hvordan møder vi et børne-, skole- og undervisningssyn, der aktuelt tilsidesætter og udfordrer skolens dannelsesdel og udpeger morgendagens arbejdsmarked som grundskolens fyrtårn?

Og hvordan forholder vi os til de digitale teknologier, sociale medier, nye typer af fællesskaber på og udenfor skolen – på samme tid?

Hvordan holder vi fast i fællesskaberne, værdierne, kulturen, traditionerne, historierne ude på skolerne? I en tid hvor – som Lene Tanggaard sagde – nysgerrighed, nærvær og tillid i den grad er udfordret?

Det har nogle af vores skoler givet et bud på i Årsskriftet, nemlig Roskilde lilleskole, der fortæller os om, hvordan det har styrket deres skole og tilført helt nye perspektiver at lave børnehaver, Hundige lilleskole der fortæller om, hvordan udvekslingsrejser styrker elevernes livsduelighed og evne til at

tænke kulturrelationelt og Syddjurs Friskole der fortæller om at stå fast på fællesskab, samhørighed og frihed i et politisk landskab, der vil noget andet.

Det er en fornøjelse og en kæmpe inspiration at læse disse indlæg og mærke, hvordan der rundt omkring på skolerne, ikke bare bliver forsøgt svaret igen, men også stilles nye relevante og kritiske spørgsmål og kommer med nye kvalificerede bud på, hvordan vi kan møde tidens børne-, skole- og dannelsessyn.

Netværk

Og det er netop noget af det, vi kan i sammenslutningen af lilleskoler; inspirere hinanden – mødes på tværs af skolerne for sammen at udfordre og udforske det at lave skole og støtte hinanden i aldrig at stå stille, men hele tiden kritisk udfordre det dannelsessyn og uddannelsessyn, der er i tiden.

Igen i år har det været en fornøjelse, som forening at kunne bakke op om og understøtte de mange forskellige små og store netværk, der samles rundt omkring i landet, det være sig for ledere, lærere, pædagoger eller bestyrelser. Rigtig mange gange i løbet af året har vi - repræsenteret af Sune - været ude til møder eller arrangementer og bidraget med at sætte rammer og dele viden om lilleskoler, pædagogik, ledelse og organisation.

LS på de indre og ydre rammer.

Vi har også lavet andre ting i året der er gået, men før jeg kommer til det, vil jeg egentlig gerne starte ved begyndelsen. Det vil sige, give jer indblik i det udgangspunkt vi som bestyrelse har haft for vores arbejde i året der er gået, i det vi kan kalde det nye LS, eller LS 2.0. Og for at jeg kan det, må jeg tage jer med lidt længere tilbage.

Historisk rids

I mange år var Lilleskolerne sammen med andre skoleforeninger medlem af paraplyforeningen Frie Grundskolers Fællesråd, der varetog skolernes politiske og økonomiske interesser.

Da Fællesrådet blev opløst i 2009 stod alle skoleforeningerne i den situation, at de hver især måtte repræsentere sig selv politisk både ift. fagforening, ministerier og Christiansborg, men også i forhold til medier og omverden. Det kastede Lilleskolerne sig over med krum hals og klarede det udemærket i en årrække. Men for ca. 5 år siden begyndte det at blive klart for os, at hvis vi

skulle være både et professionelt sekretariat og have slagkraft politisk krævede det flere hestekræfter.

Derfor indledte vi et tættere samarbejde med Dansk Friskoleforening, hvilket først førte til et tæt samarbejde imellem de to foreningers sekretariater i et fælles sekretariat, og senere i 2015 til den konstruktion der findes i dag, nemlig at lilleskolerne, ud over at være medlem af Lilleskolernes Sammenslutning, skal være i dobbelt medlemskab med Dansk Friskoleforening.

Bevægelsen fra en politisk interesseforening til en pædagogisk aktivitetsforening har forventeligt også medført en bevægelse af bestyrelsen i Lilleskolernes Sammenslutning;

Det der tidligere var givet, nemlig at bestyrelsen fungerede som baggrundsgruppe for formanden og dermed gav denne legitimitet og mandat til forhandlinger med ministerier, skoleforeninger o.a. var nu under forandring.

Og i lyset af den noget strammere økonomi - efter dobbeltmedlemskabet med friskoleforeningen - blev det besluttet, at de beløb der tidligere havde været brugt til frikøb af formand og næstformand fremover skulle bruges til aktiviteter, der mere direkte kom medlemsskolerne til gode og således være med til at understøtte den nye retning.

Disse forandringer startede en diskussion af, om ikke man skulle benytte denne forandringsproces til at gå fra et stærkt mandat placeret hos formandskabet, til et bredere mandat placeret hos hele bestyrelsen og dermed øge muligheden for at nå længere ud til skolerne ift. *kontakt, kommunikation og tværgående aktiviteter*.

Formandskabet skulle i denne nye konstruktion stadig have en tæt relation til sekretariatet og varetage formelle forpligtigelser og praktiske opgaver i forbindelse med at drive en forening og være arbejdsgiver, men repræsentation, sparring og ikke mindst udvikling skulle i højere grad end tidligere være forankret bredt i hele bestyrelsen. På den måde ville man også sikre, at foreningen stod på et bredere fundament og ikke som tidligere primært være båret og repræsenteret af formand og sekretariatsleder.

Konstituering og arbejdet i bestyrelsen. Det nye LS

Med denne ramme, mødtes vi i den nye bestyrelse i marts måned sidste år på Vartov til konstituering og spørgsmålet om, hvordan bestyrelsen skulle arbejde, og hvad dens opgaver skulle være fremadrettet.

Inden konstitueringen blev det klart for den nye bestyrelse, at vi måtte diskutere oplægget fra den gamle bestyrelse om en fladere struktur, betydningen og konsekvenserne af dette, samt hvilken rolle dette ville tilbyde det nye formandskab – inden det var muligt at konstituere os. En spændende

og svær diskussion i en forening der igennem mange år har været tegnet af én stærk formand!

Spørgsmålet var også, hvilke opgaver og hvilken rolle formanden/ formandskabet skulle have. Og hvad man kunne forvente og forlange, når der ikke længere var tale om frikøbt tid.

Som mange måske allerede ved, landede vi på en fladere struktur og et bredere mandat end tidligere.

Det vigtige ved denne mere flade struktur var, at vi ønskede at være en arbejdende bestyrelse, hvor alle medlemmer skulle arbejde med og for Lilleskolerne og ikke primært tegnes af en formand, der alene kunne og skulle repræsentere foreningen. Vi ønskede i højere grad, at alle bestyrelsesmedlemmer kunne fungere som fyrtårne indenfor forskellige områder. En demokratisk bestyrelse båret af kollektivet og som kunne bære sig selv på tværs af og i kraft af *alle* dens medlemmer. Med denne diskussion bag os kunne vi konstituere os.

Ny Struktur

Det er en stor forandring at gå fra en meget hierarkisk struktur til en fladere struktur. Det kræver meget dialog og mange samtaler og diskussioner om hvert skridt – og det tager tid. Det er ligeledes en stor forandring at gå fra at være en politisk interesseorganisation til en pædagogisk interesse- og aktivitetsforening.

Der opstår hele tiden nye spørgsmål og megen tvivl. Hvad vil vi? Hvor skal vi hen? Hvordan kommer vi derhen, og hvordan svarer vi – og på hvad?

Vi har bestræbt os på at - se efter, se ind i og sammen se på LS.

Det kræver tid, tid til fordybelse og refleksion, og det kræver is i maven, for vi ønsker ikke at gå ud med noget, der ikke er funderet og forankret i det nye LS.

Vi har arbejdet hårdt for at kunne præsentere nye tiltag på repræsentantskabet i dag, men vi har også måttet konstatere, at selvom vi er kommet langt med mange ting, er det meste fortsat i proces. Det har været nødvendigt at koncentrere os om de indre linjer og tage de diskussioner, der skulle til. Og det har været nødvendigt at erkende, at frivilligt arbejde bare tager længere tid!

Helt konkret har vi på de indre linjer dels været optaget af, hvordan vi kan understøtte og styrke sekretariatet og dels, hvordan vi kan udvikle og tilpasse os i forhold til arbejdsgiverrollen herunder vores samarbejde med vores sekretariatsleder Sune og nu også vores projektansatte Josefine.

Vi er naturligvis også optaget af, hvordan vi kan styrke vores samarbejde med Dansk Friskoleforening og Friskolernes Hus, herunder hvordan vi kan styrke vores position, som forening i foreningen.

Vi er optagede af, hvordan vi kan arbejde for, at Dansk Friskoleforening understøtter Lilleskolernes interesser og behov i dag og i fremtiden. Vi har også en opmærksomhed på, hvordan vi nu igennem Dansk Friskoleforening kan sikre det høje niveau af politisk og organisatorisk servicering vi har været vant til igennem Peter Højgaard, vores tidligere sekretariatsleder.

På de indre linjer, har vi selvfølgelig også været optaget af arbejdet med *kontakt, kommunikation og tværgående aktiviteter* i forhold til skolerne. Og vi er godt på vej. I løbet af 2018 vil der vise sig mere konkrete tiltag blandt andet i form af en ny hjemmeside, der udtrykker vores nye profil, nye aktiviteter rettet mod lærere og pædagoger, tiltag der understøtter dialogen imellem foreningen og skolerne, og nye netværk er på vej.

LS med pædagogisk kant

Vi vil også begynde at rette blikket mere udad. Det kommer blandt andet til at vise sig i form af et vanvittigt spændende symposium med temaet "Viden om viden om skolen", der løber af staben i Storsalen på Vartov d. 31. maj 2018. som I kan læse mere om i mapperne på bordene. Et stort og spændende skridt ud i verden!

Vi oplever, at arbejdet med at skabe en interesseforening med klar pædagogisk kant er godt på vej. Med vores dygtige sekretariatsleder Sune ved roret, er pædagogikken virkelig sat på dagsordenen, vores årsprogram af arrangementer er blevet skåret væsentlig skarpere til og vores Årsskrift har fået en tydeligere pædagogisk profil.

Vi er ikke i mål, men med et konstant og kvalificerende blik rettet mod pædagogikken, skolen og barnet, er det vores klare indtryk, at samtalerne om dette på og imellem skolerne kvalificeres og inspireres på nye og forfriskende måder.

Og det er jo netop det, vi gerne vil lykkes med i LS: At skabe en kvalificeret og kvalificerende ramme for skolernes debat og fortløbende samtale om hvordan og hvorfor vi laver skole, hvordan vi udforsker og udfordrer tidens lærings- og dannelsessyn. Og danne ramme for diskussioner og overvejelser om, hvilke veje vi vil gå pædagogisk, og hvordan vi kan og vil svare på de skolepolitiske strømninger, der kommer i mod os.

Og det vil vi fortsætte med fremover; at arbejde for at facilitere mødesteder og rum for fælles refleksioner, samtaler og kritiske debatter, så vi som bevægelse kan vedblive med at gøre opmærksom på, at børn er mennesker

med egne liv og retninger, at barndommen er noget i sig selv og at skolen er - og bør være - for børn!

Tak for samarbejdet

I Lilleskolernes Sammenslutning vil vi gerne takke de øvrige skoleforeninger for det arbejde, I gør for at sikre og varetage de frie skolers interesser i Danmark.

En særlig tak til Dansk Friskoleforening og Friskolernes Hus, hvor forståelsen af, at vores skoleform er del af en demokratisk tradition og rettighed, trives godt og kvalificeres politisk.

En stor tak skal også lyde til den Frie Lærerskole og til de politikere, journalister og forskere, der engagerer sig i lilleskoleverdenen og lytter til vores synspunkter.

Tak for samarbejdet i det internationale råd.

Vi kommer heller ikke udenom Peter Højgaard Pedersen, der stadig løfter en stor opgave for lilleskolerne og dagligt videndeler og sparrer med Sune på kontoret på Vartov.

Og Bente Haugaard, der altid stiller op, tager fat og bakker op om lilleskolerne.

TAK til jer.

Til sidst, men ikke mindst – faktisk allermost – skal en stor tak lyde til alle jer dedikerede og engagerede lilleskolefolk ude på skolerne. Den indsats I gør, det arbejde I lægger i at lave skole, det mod, engagement og sammenhold jeres skoler står på - og er udtryk for- er rygraden i lilleskolerne. Uden jer, og de 10.000 dejlige lilleskolebørn I laver skole for hver dag, ingen lilleskoler!

Tusinde tak for det!

Hermed overlader jeg bestyrelsens beretning til repræsentantskabet.

På bestyrelsens vegne

Jasmin Heide

Formand